

[Elias Lauf.]

nemlig to viceprovstembeder, et i Nordgrønland og et i Sydgrønland. Men efter disse to viceprovsters hjemrejse omkring 1780 var der ingen afløserer på trods af anbefalede emner til embedet.

Ved loven af 1905 blev missionen til en kirke. Efter denne lov skulle landet udgøre et eller to provstier under Sjællands stift og biskop, og siden har den kirkelige ledelse været sådan, varierende mellem en provst og to provster eller en provst og en viceprovst. Men fra 1959 er der indført den nye ordning, at der skulle være en provst og to visitatsprovster.

Den grønlandske kirke har i tidens løb kun oplevet bispebesøg to gange, nemlig i 1921 og 1953.

Det forstås sig, at man fra grønlændernes side interesserer sig meget for bispeespørgsmålet, nu da delingen af Københavns stift bliver aktuel. På spørgsmålet om, hvilken virkning delingen af Københavns stift vil få for Grønland, findes svaret i præstekonventets udtalelser i 1959. Jeg har den opfattelse, at konventet var meget stemt for et selvstændigt bispeembede i Grønland til at begynde med, men dog gik bort fra den tanke til fordel for vicebispeembedet. På dette område er præsternes stilling klar; jeg siger „præsternes“, fordi der ikke i Grønland som hernede findes menighedsråd, der kan have indflydelse på valget af en biskop. På den anden side understreges det, at det ikke er det vigtigste, hvad barnet skal hedde, men hvilken praktisk betydning den nye stilling indtager, og aflønningsspørgsmålet.

Selv om der ikke bliver oprettet et selvstændigt bispeembede, må provsten for Grønland, som på det kirkelige område omtrent har samme kompetence som landshøvdingen, kunne gøre krav på at blive aflastet for de lokale forpligtelser, dels i sin egenskab af førsteprest, altså sognepræst, fordi han i en nødsituation, i tilfælde af akut præstemangel, altid regnes som førsteprest, dels fra det stadig voksende kontorarbejde, ved at der bliver ansat en sekretær for provsten; ellers kan han jo ikke overkomme at visitere sit store distrikt efter tidens krav.

Hvis der bliver oprettet et selvstændigt bispeembede i Grønland, er der den ulempe

derved, at der for tiden ikke er nogen indfødt præst, som kan overtage denne stilling, idet de indfødte præster ikke har akademisk uddannelse, og endvidere, at det ikke vil være morsomt for den danske præst, som har opnået en så stor stilling, at gå ned i stilling og løn, når han kommer hjem til Danmark.

Den eneste institution, som er uberørt af nyordningen, er den kirkelige ledelse i Grønland. Der var åbenbart for få i den store Grønlandskommission af 1948-50, som tog sig af kirkens interesser, eller måske var man tilfreds med den nuværende ordning under mottoet: én provst for Grønland er nok. Dette mødte allerede dengang kritik i visse kredse.

Nu må der gøres noget. Flertallet af Grønlands præster vil gerne have en vicebiskop i Grønland. Vicebispestillingen er et nyt begreb, som måske godt kan anvendes for Grønland under hensyn til landets særstilling i riget. Men uanset hvad titlen bliver, trænger Grønland til en i landet nærværende kirkelig autoritet, som kan udføre funktioner som biskoppens stedfortræder uden at svække forbindelsen med moderkirken i Danmark. Den nye tid med mange vildledende elementer kræver en personlig kontakt i det kirkelige arbejde mere end nogen sinde før. Derfor må den øverste kirkelige myndighed i landet have bedre tid til at berejse sit store distrikt. Der er for tiden 18 præstegæld — altså sogne — og 23 præster i hele Grønland med ca. 125 kirker og kapeller i alt på en kyststrækning af ca. 4 000 km og til betjening af 30 000 mennesker.

Jeg sympatiserede ellers med tanken om tredelingen, da jeg mente, at den biskop, som får Grønland med i sit stift, derved kan få bedre tid til at aflægge besøg i Grønland, hvilket også er grønlændernes største ønske. Det er min opfattelse, at Grønland fortsat bør stå under Københavns stift, indtil man finder en anden ordning.

I øvrigt kan jeg godt gå med til udtalelsen i det ministerielle udvalgs betænkning om, at oprettelse af en stilling som vicebiskop eller lignende i Grønland skal nærmere drøftes mellem kirkeministeren og ministeren for Grønland, idet jeg lægger vægt på kontakten med de kirkeligt interesserede kredse i den grønlandske kirke samt Grønlandsudvalget af 1960.